

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia *26 września* 2019 roku

**w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Wiosło Duże”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244, 2340, z 2019 r. poz. 1696) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Wiosło Duże”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Traci moc zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wiosło Duże”.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ...*26 września*..... 2019 roku

Załącznik nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Obecność obcych siedliskowo i inwazyjnych gatunków drzew: robinii akacjowej oraz gatunków krzewów: derenia świdwy i berberysu zwyczajnego powodujących zanik roślinności kserotermicznej.	Usuwanie drzew i krzewów wraz z odroślami na zboczach doliny Wisły oraz na wierzchołkach.
2.	Obecność obcego siedliskowo gatunku drzewa: świerka w miejscach występowania odnowienia naturalnego dębu.	Usuwanie świerka.
3.	Obecność leszczyny w grądzie subkontynentalnym w miejscach występowania odnowienia naturalnego dębu.	Regulacja zagęszczenia leszczyny.
4.	Obecność trzcinnika piaskowego w enklawach stanowiących miejsce potencjalnego występowania gatunków światłożądnych.	Koszenie trzcinnika.

Załącznik nr 2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Usuwanie obcych siedliskowo i inwazyjnych drzew i krzewów oraz ich odrośli na zboczach doliny Wisły oraz na wierzchowinie.	<p>1. Usuwanie form krzewiastych robinii akacjowej. Ze względu na znaczne nachylenie terenu wycinkę wykonać w pasie o szer. do 15 m od górnej krawędzi zbocza, w zależności od dostępności terenu.</p> <p>2. Usuwanie derenia świdwy i berberysu:</p> <p>a) wycinka form krzewiastych derenia i berberysu w pasie do 15 m od górnej krawędzi zbocza;</p> <p>b) wycinka berberysu i derenia na wierzchowinie (teren płaski).</p> <p>Zabiegi wykonać w kilku nawrotach (minimum dwa).</p> <p>c) wycinka dojrzałych owocujących osobników derenia (ok. 20-25 szt.) przy ścieżce leśnej – na wierzchowinie (teren płaski).</p> <p>Ad. 1 i 2. Ze względu na trudność wynoszenia biomasy, podczas pracy na zboczach będzie ona zrzucana w dół. W przypadku większych drzew będą one przed zrzuceniem przecinane lub od razu ścinane w częściach.</p> <p>Po wykonaniu zabiegów na wierzchowinie (na terenie płaskim), ze względu na niewielką ilość, biomasa będzie rozrzucona i składowana w głębi rezerwatu.</p> <p>3. Usuwanie dojrzałych i częściowo uschniętych osobników robinii akacjowej w miejscu ich największego zagęszczenia. Obserwacja pod kątem ewentualnego uruchomienia procesów erozji i tempa odnawiania się populacji gatunków obcych i inwazyjnych.</p> <p>4. W wybranym miejscu na powierzchni nie większej niż 100 m² po ścięciu derenia ostonić glebę folią lub gumą, tak by odciąć dostęp światła i uniemożliwić powstawanie odrośli oraz zajęcie powierzchni przez trzcinnika piaskowego.</p>	<p>1, 3. Zbocza doliny Wisły.</p> <p>4. Wierzchowina przy ścieżce leśnej.</p> <p>2, 5. Zbocza doliny Wisły i wierzchowina przy ścieżce leśnej.</p>

		<p>Obserwować po roku pod kątem odnowienia się gatunków obcych i inwazyjnych.</p> <p>5. Usuwanie pojawiających się odrośli drzew i krzewów obcych siedliskowo i inwazyjnych – w miarę potrzeb.</p>	
2.	<p>Usuwanie świerka i regulacja zagęszczenia leszczyny w drzewostanie na siedlisku grądu subkontynentalnego</p>	<p>1. Wycinka świerka w miejscach powstałych odnowień dębowych. Ścięte drzewa zostaną pozostawione w rezerwacie do naturalnego rozkładu.</p> <p>2. Regulacja zagęszczenia leszczyny w podszycie, w przypadku pojawiania się odrośli - wycinać lub przyjąć inne metody mechaniczne ograniczające rozwój. Leszczynę po usunięciu pozostawić w rezerwacie w niewielkich stosach do naturalnego rozkładu.</p>	Pododdział 302c
3.	<p>Koszenie trzcinnika piaskowego.</p>	<p>1. Usuwać z płatów dotychczas wykaszanych na powierzchni ok. 0,5 ha.</p> <p>2. Usuwać w miejscach pojawienia się po usunięciu derenia, berberysu i robinii.</p> <p>Po wykonaniu zabiegów, ze względu na niewielką ilość, biomasa będzie rozrzucona i składowana w głębi rezerwatu.</p>	<p>1. 302a, 302b, 302c.</p> <p>2. Zbocza doliny Wisły i wierzchowina przy ścieżce leśnej.</p>

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614, 2244, 2340, z 2019 r. poz. 1696), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat powołano na podstawie § 6 zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 października 1972 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Rezerwat „Wiosło Duże” jest zróżnicowany pod względem roślinności; na wierzchołkach i zboczach doliny występuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* w kilku podzespołach oraz niewielkie płyty nawiązujące do świetlistych dąbrów (z *Quercetalia pubescenti-petraea*), na dnie doliny, oprócz zbiorowisk szuwarowych rozwijających się w pozostałościach starorzeczy, występuje zbiorowisko zastępcze dla łągi wierzbowej: *Acer-negundo-Cornus-sanguinea*.

W przeszłości teren obecnego rezerwatu był stanowiskiem wielu gatunków roślin ciepłolubnych, w tym rzadkich i chronionych, takich jak: oleśnik górski *Seseli libanotis*, aster gawędka *Aster amellus*, pszczelnik wąskolistny *Dracocephalum ruyschiana*, sasanka łąkowa *Pulsatilla pratensis*, pięciornik biały *Potentilla alba* i wielu innych. Nasadzenia drzew na zboczach doliny oraz sukcesja drzew i krzewów, w tym tak ekspansywnych gatunków jak dereń i robinia, spowodowały, że otwarte, silnie nasłonecznione powierzchnie, na których występowały gatunki ciepłolubne, w granicach rezerwatu prawie nie występują. Z licznej grupy roślin kserotermicznych pozostała ograniczona liczba gatunków, które pojawiają się w rezerwacie na powierzchniach, na których przynajmniej okresowo nie ma zwartej roślinności (obrywy, miejsca wydeptane przez zwierzęta). Do grupy nadal obecnych w rezerwacie gatunków ciepłolubnych należy m.in. pluskwica europejska *Cimicifuga europaea*, bodziszek czerwony *Geranium sanguineum*, przetacznik kłosowy *Veronica spicata*, ciemiężyk drobnokwiatowy *Vincetoxicum hirundinaria*.

Zagrożeniem dla zbiorowisk i gatunków kserotermicznych jest przede wszystkim sukcesja krzewów i drzew i związana z tym drastyczna zmiana warunków siedliskowych (zacienienie). W chwili obecnej nie ma możliwości przywrócenia większych, otwartych powierzchni, można natomiast wykorzystać naturalne luki w drzewostanie i powiększyć je poprzez wycinkę krzewów i drzew, które je zacieniają, a także poprzez dalsze koszenie powierzchni dotychczas odsłoniętych. Ze względu na obecność gatunków ekspansywnych, dających silne odrośla (dereń, leszczyna), należy wziąć pod uwagę konieczność kilkukrotnego eliminowania tych gatunków w ciągu jednego sezonu. Przy sprzyjających warunkach do wegetacji (znaczne opady w sezonie wegetacyjnym) jednokrotne wycinanie tych krzewów może nie przynieść pożądanego efektu, a spowodować wręcz odwrotny efekt, tj. większe rozkrzewienie i silny wzrost. W miejscach występowania form krzewiastych robinii akacyjnej na stoku, a także kilku osobników tego gatunku występującego

w formie zamierającej wskazano na konieczność jego usuwania wraz z odrosłami. Ze względów bezpieczeństwa osób prowadzących wycinkę prace zostaną wykonane w odległości do 15 m od szczytu zboczu w zależności od kąta jego nachylenia.

W celu ograniczenia ponownego rozwoju derenia i uniemożliwienia zajęcia odśnieżonej powierzchni przez trzcinnik piaskowy Nadleśnictwo w wybranym miejscu osłoni folią lub gumą powierzchnię nie większą niż 100m². Po roku czasu należy zdjąć folię i ocenić efekt zabiegu.

W rezerwacie występują płaty całkowicie opanowane przez ekspansywne gatunki zielne, np. trzcinnik piaskowy, który stanowi zagrożenie dla cenniejszych gatunków występujących na otwartych, ciepłych powierzchniach. Dlatego też nie należy wykonywać wycinki drzew i krzewów w miejscach silnie porośniętych przez ten gatunek. W przypadku ekspansji trzcinnika na nowo utworzone otwarte powierzchnie, należy go eliminować, zanim opanuje te powierzchnie i uniemożliwi rozwój cenniejszych gatunków kserotermicznych. Na kilku płatach na których w ubiegłych latach został wykoszony trzcinnik stanowiących potencjalne siedlisko roślin ciepłolubnych (powierzchnia ok. 0,5 ha) nadal należy prowadzić koszenie. Efektem wcześniejszych zabiegów jest mniejsze zagęszczenie i wysokość trzcinnika.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących wyłącznie gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. Działania przewidziane dla przywrócenia dobrego stanu zbiorowiskom leśnym oraz planowane powierzchnie otwarte będą również korzystnie wpływały na florę rezerwatu, w szczególności na gatunki o większych wymaganiach termicznych. W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal nr karty 552/2019.

Projekt zarządzenia został uzgodniony z zarządcą terenu, tj. Nadleśnictwem Starogard, które będzie wykonawcą działań wskazanych w zadaniach ochronnych.